

Doctoral Summer School Taalkunde

Inhoud

Doelgroep	2
1 Doelstellingen.....	2
Praktische organisatie.....	3
2 Inhoudelijk	4
Voortraject	4
Module 1	5
Module 2	5
Praktische voorbeelden	5
Voorbeeld 1	6
Voorbeeld 2	6

Doelgroep

De Doctoral Summer School Taalkunde kan voor promovendi bij verschillende vakgroepen Nederlands in een bepaalde regio (of transregionaal) worden georganiseerd. Omdat het aantal promovendi taalkunde in de internationale neerlandistiek beperkt is, wordt aangeraden om de Doctoral Summer School ook open te stellen voor gevorderde masterstudenten die in de toekomst van plan zijn om wetenschappelijk onderzoek in de Nederlandse taalkunde te verrichten. Ook promovendi die niet per se bij de neerlandistiek promotieonderzoek verrichten (bv. promovendi op verschillende taalwetenschappelijke gebieden, zoals theoretische of toegepaste taalwetenschap enz.) kunnen er deel aan nemen, onder voorwaarde dat hun taalniveau het toelaat (Nederlands op C1 niveau).

1 Doelstellingen

Ervaren taalkundige Neerlandici van verschillende vakgroepen (zowel uit eigen regio als ook daarbuiten, en eventueel ook uit het Nederlandse taalgebied) delen met jonge onderzoekers hun expertise in een reeks lezingen en workshops.

De belangrijkste doelstellingen van deze Doctoral Summer School zijn:

- jong talent uit de internationale neerlandistiek een kans te geven om in internationaal verband kennis te maken met actuele thema's en recente onderzoeksmethoden van de (Nederlandse) taalkunde;
- de studenten kennis te laten maken met lopende (onderzoeks)projecten en waar mogelijk hen ook in het werk te betrekken;
- de studenten kennis te laten maken met de denkwijze en ideeën van docenten en studenten vanuit andere landen en onderzoekstradities;
- de kennis van ervaren taalkundige over te dragen aan onderzoekers aan het begin van hun wetenschappelijke carrière;
- bij te dragen aan de kwaliteit van het taalwetenschappelijk onderzoek naar het Nederlands wereldwijd;
- de kans te vergroten dat afstuderende neerlandici betrokken blijven bij hun vakgroep (en daarmee het tekort aan menskracht verlichten bij vakgroepen Nederlands wereldwijd);
- het contact tussen jonge neerlandici in de regio en wereldwijd te versterken;
- de vaardigheden van de deelnemende studenten te bevorderen i.v.m. academische competenties, zoals het publiceren in vakbladen of het samenstellen van projectaanvragen, enz.;
- een bruisende en inspirerende omgeving te creëren in de internationale neerlandistiek.

Praktische organisatie

Een Doctoral Summer School in de Nederlandse Taalkunde bestaat uit zes lesdagen in het kader waarvan drie hoofdmodules worden aangeboden aangevuld met inhoudelijk randprogramma.

MODULE 1: workshop rond een vast thema

MODULE 2: reeks lezingen en workshops rond meerdere subthema's

RANDPROGRAMMA: inleidende gastlezing (bv. taalwetenschappers, taalbeleidmakers; IVDNT; Onze Taal enz.)

Gezien het aantal contacturen en de nodige voorbereidingstijd krijgt elke deelnemer die de complete Doctoral Summer School doorloopt 5 studiepunten (ECTS) toegekend. Deze punten worden op een certificaat van deelname vermeld dat afgegeven wordt door de instelling die de Doctoral Summer School organiseert. Bij meerdere organiserende instellingen wordt het certificaat afgegeven door de instelling waar de Doctoral Summer School effectief plaatsvindt of door een consortium.

Extra vanaf 2026 (in ontwikkeling)

MODULE 3: online module voor academisch schrijven en academische vaardigheden

Er wordt gewerkt aan een onlinecursus die verplicht of optioneel aangeboden kan worden in het voor- of natraject. Deze cursus kan worden ingezet als het verplichte onlinetraject bij cursussen georganiseerd in het kader van *Blended Intensive Programmes* (bv. deze die via Erasmus+ worden georganiseerd). De basiscursus is een zelfdraaiende online cursus die op elk moment zonder begeleiding gevolgd kan worden. Bij deze cursus hoort ook een aanvullende set opdrachten die met begeleiding gevolgd zouden moeten worden. De modules (inhoudelijk samenhangende onderdelen van de cursus) zijn gericht op academische taalvaardigheid, maar ook op andere thema's, zoals publiceren en presentatievaardigheid.

Voorstel praktische dagindeling

	Dag 1	Dag 2	Dag 3	Dag 4	Dag 5	Dag 6
Ochtend	Inleidende (gast)lezing + workshop (wisselende groepen)	Lezing MODULE 2 subthema 1 + workshop (wisselende groepen)	Lezing MODULE 2 subthema 2 + workshop (wisselende groepen)	Lezing MODULE 2 subthema 3 + workshop (wisselende groepen)	Lezing MODULE 2 subthema 4 + workshop (wisselende groepen)	Presentaties groepen MODULE 1: Subthema's 1, 2, 3 en 4
Middag	Workshop MODULE 1 (vaste groepen Subthema's 1, 2, 3 en 4)	Workshop MODULE 1 (vaste groepen Subthema's 1, 2, 3 en 4)	Gastlezing	Workshop MODULE 1 (vaste groepen Subthema's 1, 2, 3 en 4)	Workshop MODULE 1 (vaste groepen Subthema's 1, 2, 3 en 4)	Nabespreking en evaluatie

Inhoudelijk

Voor een Doctoral Summer School Taalkunde wordt steeds een overkoepelend onderwerp gekozen dat breed genoeg is om doctorandi en gevorderde masterstudenten aan te trekken die verschillende onderzoeksprojecten uitvoeren. Het onderwerp moet vooral een paraplu-rol spelen voor verschillende subthema's en methodologische aanzet geven tot onderzoek naar verschillende aspecten van de taal. Het is wel belangrijk om variatie in de thematiek van de elkaar opvolgende edities in te voeren omdat de deelnemers vaak enkele keren achter elkaar aan de Doctoral Summer School deelnemen.

In het kader van het overkoepelende onderwerp dat van algemeen methodologische of interpretatieve invalshoek wordt gekozen, worden vier subthema's gekozen die dan meer in detail concrete onderzoeksuitdagingen aangaan. Elk thema wordt dan door de docenten voorbereid in twee luiken (meer algemeen en theoretisch voor MODULE 1 en toegespitst op concrete uitwerking voor MODULE 2).

Voortraject

Alle deelnemers ontvangen enkele maanden vóór de Doctoral Summer School een lijst met subthema's vergezeld van steeds een korte abstract van elk module. Op grond daarvan kiezen de deelnemers het

thema dat het best bij hun onderzoek (of interesse) past. Bij elk subthema ontvangen deelnemers theoretische literatuur (ca. 50-70 pagina's) met enkele algemene vragen. Op grond van deze theoretische literatuur en de algemene vragen kiest elke deelnemer een eigen casus (al dan niet verbonden aan hun eigen onderzoek) en bereidt een eigen abstract voor, waarin de relatie tussen de overkoepelende thematiek (en het subthema) en de casus duidelijk wordt. De abstracts worden enkele weken vóór de Doctoral Summer School ingeleverd, zodat de docenten (begeleiders van de afzonderlijke groepen) deze kunnen gebruiken als basis voor de workshops van MODULE 1.

Module 1

In MODULE 1 werken de deelnemers, ingedeeld in groepen, gedurende de hele week aan een subthema, waarbij elke groep een ander aspect van hetzelfde overkoepelende thema onderzoekt. In het voortraject maken ze kennis met de theoretische teksten en bereiden ze abstracts voor rond eigen casussen. Deze abstracts dienen voor de docent als een richtlijn voor de workshops. MODULE 1 moet uitmonden in presentaties van alle deelnemersgroepen (subthema's 1, 2, 3 en 4) waarin langs een gezamenlijke theoretische lijn de afzonderlijke casussen worden geplaatst. Het doel van de presentaties is om te laten zien op welke manieren de theoretische achtergrond praktisch toegepast kan worden in de verschillende, door de deelnemers gekozen, casussen en hoe de methodologische vraagstukken op vaak uiteenlopende voorbeelden tot nieuwe inzichten kunnen leiden.

Module 2

Hierin kiest de docent zelf een casus. Hij/zij bereidt de literatuur voor die door de deelnemers als voorbereiding gelezen zou worden (ca. 50-70 pagina's per subthema) en hij/zij stelt enkele vragen die als uitgangspunt dienen voor de bespreking tijdens de workshop.

MODULE 2 bestaat uit lezingen waarin de door de docenten gekozen casussen in de subthema's worden voorgesteld, gevolgd door een discussie (workshop) in kleine groepen. Het is wel de bedoeling dat de groepen steeds wisselen zodat deelnemers van verschillende subthema's in MODULE 1 met elkaar ideeën uitwisselen en met verschillende perspectieven in contact komen. MODULE 2 is voornamelijk bedoeld om een inspirerende omgeving te creëren voor uitwisseling van inzichten en mondt in tegenstelling tot MODULE 1 niet uit in presentaties.

Praktische voorbeelden

Hieronder geven we twee voorbeelden weer die op grond van de voornoemde algemene richtlijnen werden voorbereid.

Voorbeeld 1

Paraplu-onderwerp: Taal en machine

Subthema 1: De mogelijkheden die de digital humanities bieden voor de internationale neerlandistiek als aanvulling op 'traditionele' taalkundige methodes.

Casus MODULE 2: In de ban van algoritmes: Digital humanities (in de taalwetenschap) (Corpustools, termenbanken en terminologiebeheer, digitale hulpmiddelen, taalkundige apps)

Subthema 2: Computer in de tolk- en vertaalwetenschap

Casus MODULE 2: Computerondersteund vertalen vs. machinevertaling

Subthema 3: Kunstmatige intelligentie en diachrone taalwetenschap

Casus MODULE 2: Kunstmatige intelligentie voor de ontcijfering van historische teksten

Subthema 4: Het Nederlands en de nieuwe media

Casus MODULE 2: Taal op Twitter, Instagram, Facebook. Nederlandse chattaal.

Voorbeeld 2

Paraplu-onderwerp: Taal en maatschappij

Subthema 1: De kip of het ei? – De wisselwerking tussen taal en cognitie.

Casus MODULE 2: Linguïstische relativiteit en de macht van framing: in hoeverre en op welke manier beïnvloeden frames onze perceptie en ons denken in het alledaagse leven en in de wetenschappen.

Subthema 2: De impact van hedendaagse sociale veranderingen op taal.

Casus MODULE 2: Informalisering; gender en taal; identiteit in taal enz.

Subthema 3: Het einde van de standaardtaal?

Casus MODULE 2: Veranderingen van de attitudes tegenover een veranderende standaardtaal. De rol en de mogelijkheden van normgeving in taal vandaag.

Subthema 4: Tussentaal: een tussenfase?

Casus MODULE 2: De Vlaamse Tussentaal: eigenschappen, positie en verandering. In welke richting ontwikkelt zich het algemene informele (en formele) taalgebruik in Vlaanderen (bv. diversificatie of consolidatie)?

Andere mogelijke paraplu-onderwerpen: Taal en mens, Taal en norm, Taal en wereld, Taal en verandering, Taal en politiek, Taal en diversiteit, Taal en gender, ...